

Nanchang- Toronto- Canillo. Crònica de 20 anys a Andorra

Yuhong Ai

Quan ets relativament jove simplement has de prendre alguna decisió sense pensar gaire en les conseqüències i l'impacte de la teva vida. El març de 1999 vaig prendre una d'aquestes senzilles decisions per emigrar de la Xina a Toronto amb la intenció de perseguir la meva nova vida a Amèrica del Nord.

- És el meu estudi

La primera part del meu pla era continuar la meva formació amb un MBA en una escola de negocis de Toronto. Tota la meva formació anterior, des de l'escola primària fins a la universitat, la vaig cursar a la Xina. Almenys per a la meva generació, l'estudi significava rebre els nostres llibres de diferents assignatures i l'horari setmanal de les classes a principis de curs. Aleshores, el que havíem de fer era estudiar a la mateixa aula amb els mateixos companys amb els mateixos professors durant tres o cinc anys. El primer dia o fins i tot abans de començar els meus estudis a Toronto, em va sorprendre totalment un missatge de correu electrònic de l'escola que m'informava que jo mateixa havia de triar algunes assignatures opcionals d'una llarga llista que contenia noms de matèries molt abstractes, centenars de codis misteriosos, desconeguts, i noms dels professors amb tot tipus de sistemes d'avaluació estranys. I a més, vaig haver d'acabar aquesta tasca trucant a un número de telèfon a partir d'una hora fixa i una data fixa. Per cert, havies d'obtenir els llibres de text i llibres de lectura addicionals o opcionals necessaris comprant-los nous o de segona mà, o llogant-los a estudiants més grans, publicant les vostres sol·licituds allà on es permetés al campus. Vaig pensar que només vivíem físicament a l'altra banda del planeta, però no en mentalitat d'estudi. Com a estudiant, per primera vegada a la meua vida tenia plena responsabilitat i iniciativa en lloc de dir-me què, quan, on i per què estudiar. Encara ara, més de vint anys després, recordo la meua primera sensació de barreja de pèrdua i sorpresa. Finalment vaig resoldre tots els reptes del meu primer pas de la Llarga Marxa gràcies a la incansable ajuda de funcionaris de l'administració escolar, estudiants d'anyos posteriors, associacions de

compatriotes, empleats de la biblioteca, etc. I, sincerament, voldria donar gràcies al personal de la biblioteca que va ser tan amable de prestar-me l'avaluació prèvia de l'alumnat senyor de diferents assignatures i diferents professors, cosa que em va donar una idea del nivell de dificultats i de la càrrega de tasques i dels exàmens finals, que de vegades tindrien un paper fonamental si podia aprovar o suspendre una assignatura.

L'actitud d'estudi actiu i passiu va ser la primera diferència cultural que vaig notar a la meua vida a l'estranger.

- És jueu

Recordo un dia que vaig veure un company de classe amb *kippah* que xiuxiejava amb el professor amb el seu llibre de deures a la mà. Al cap d'una estona, el professor li va fer un somriure i li va tornar els deures. Més tard, em van dir que li havien donat uns dies més per acabar els deures. Em va desconcertar molt com havia aconseguit un acord diferent de dies addicionals, ja que la data de venciment de les tasques s'aplicava molt estrictament a la universitat nord-americana. No complir amb la data d'entrega podria comportar un 20% menys a la nota final. Finalment, vaig conèixer el motiu a través del meu company de classe de Hong Kong. Aquell mateix cap de setmana era una celebració especial del calendari jueu, de manera que no va poder acabar els deures. Em vaig quedar bocabadada, sense paraules: la celebració religiosa podia ser un motiu per donar temps addicional per als deures. Tant jo com la majoria dels meus companys asiàtics ens vam sentir que era injust i increïble. Tanmateix, al Canadà, un dels països amb immigració més diversificada, el respecte i la sensibilitat de la diferència cultural estan profundament arrelats a la ment de la gent. Mireu, la meua escola de negocis on hi ha més de la meitat d'estudiants internacionals amb representació de més de 30 països. Jo, xinesa, vinc d'un país de 1.400 milions d'habitants amb una identitat gairebé homogènia durant els darrers 3.000 anys, i això segur que genera menys consciència de la diferència entre les persones.

- La meua nota ja no es mostra a la pissarra

Des del primer dia de la meua vida escolar a la Xina, em vaig acostumar a veure la llista de rànquings de qualificacions de cada examen important escrit amb guix blanc a la pissarra del fons de l'aula amb el nom complet dels seixanta estudiants. En aquest cas, es pot dir que l'estereotip de xinès implícit és un concepte realment equivocat. Nosaltres, els xinesos, de vegades no ens atrevim a expressar-nos directament. No vull dir que vaig patir molt per aquesta llista de classificació pública perquè vaig tenir la sort que el meu nom es trobés generalment a la primera columna. Però he d'admetre que realment no pensava massa en el sentiment del meu company al final de la llista. La sensació comuna per a ells era que havien de treballar molt, però no enganyaven. Per descomptat, el professor els va dir el mateix. M'he fixat principalment en el primer nom de la primera columna de la llista que m'empenyia a treballar més per estar més a prop dels seus noms a la llista següent. Excepte jo mateixa i els meus pares, tothom donava molta importància a les notes: els meus parents, els meus veïns, els pares dels meus companys i coneguts, inclosa la senyora que ven peix al mercat o el senyor que repara les sabates al carrer. Podríeu estar informant 10 o 20 persones diferents dels resultats de l'examen final mentre passejàvem després de sopar. Una bona nota significava la possibilitat més gran d'obtenir els elogis dels professors durant la reunió de

pares on 60 pares seuen allà, escoltant l'anàlisi i el resultat de l'examen. Fàcilment podríeu identificar de qui eren els pares per la seva expressió facial i per lloc on seien. Per cert, una vegada que el meu pare va participar a la reunió de pares eustàticament aquell any la meua nota final era la sisena de 60.

No obstant això, la meua opinió sobre l'exposició de les meves notes en públic es va transformar a Toronto. Allà, la informació es considerava d'una alta privadesa. Els resultats es publicaven en un panell o a la porta del despatx del professor. L'ordre de classificació es basava en la identificació dels estudiants. La qualificació es va avaluar alfabèticament d'A+ a F, no amb el número de dígitos de 0 a 100. Va ser una sensació estranya per a mi buscar la nota segons la identificació, però no pel meu nom. Per ser sincera, va costar una mica trobar el meu DNI en lloc del nom. Per a la majoria dels lectors del meu article, és possiblement un tema menor en la vostra vida estudiantil, però, creieu-me, va ser un dels primers problemes que va despertar la meua consciència sobre la privadesa.

Vaig deixar la Xina fa més de vint anys. El sistema educatiu a la Xina ha anat millorant i modernitzant-se gradualment. Cada vegada són més els estudiosos de l'educació que s'han adonat del possible dany d'aquesta llista de rànquings de pissarra. Es recomanen i s'implementen alternatives com la llista dels deu primers rànquings a diferents escoles.

El març de 1999, quan vaig agafar el vol de Hong Kong a Toronto amb la intenció de seguir la meua nova vida d'estudiar i viure a Amèrica del Nord, no esperava que dos anys més tard la meua trajectòria vital acabés establint una família en un poble europeu de 3.000 habitants al mig de les muntanyes dels Pirineus.

He experimentat enormes distàncies i sorprenents semblances entre la cultura xinesa i Andorra. Estic contenta de compartir-ho amb tots vosaltres.

- Menjar les fulles o l'arrel d'escalunyes

Les escalunyes són un dels condiments de cuina més comuns a la cuina xinesa. Utilitzem les fulles verdes d'escalunyes pel seu sabor fresc i el seu color agradable. Per tant, normalment escollim els escalunyes amb fulles verdes i llargues. Un dia al supermercat em vaig adonar que un senyor local que tenia al davant va comprar un munt d'escalunyes. Em va agradar molt que cada vegada més gent local comenci a gaudir de la verdura que per a mi era tant habitual. Tot i això, el meu agraïment només va durar 5 segons perquè va demanar a l'assistent de la botiga que tallés totes les fulles verdes!! Se'n va anar tranquil·lament amb escalunyes blanques i nues... Em va deixar desconcertada i em sabia greu haver perdut la millor part de les escalunyes. Eventualment vaig acceptar el fet que definitivament érem diferents en alguns aspectes.

- M'agrada o t'agrada?

Abans d'arribar a Andorra, només parlava anglès i xinès. Quan vaig decidir instal·lar-me a Andorra, vaig donar ingènuament per fet que podia continuar tenint una vida normal còmoda a Andorra amb l'anglès. Un mes després vaig anar a estudiar espanyol, que es considerava una mica més fàcil que el català.

Quan els meus amics estrangers es van queixar desesperadament de com n'era de difícil aprendre xinès, els entenien perfectament. El motiu era que també vaig patir el mateix o fins i tot més al principi del meu estudi de castellà i català.

En una frase xinesa, els verbs mai canvien, independentment del temps i de la persona. La conjugació de verbs és un concepte inexistent en la meua llengua materna. El de l'anglès és a la lliga regional però el castellà o el català són a la lliga de campions. Deixem el francès a banda, l'etern campió de les conjugacions. Per exemple, en xinès diem "avui menjar", "demà menjar", "ahir menjar". Menjar sempre és menjar. Només cal afegir algunes paraules addicionals per expressar el temps. Al contrari, la conjugació del verb en llengua romànica és una autèntica *feina de xinesos*.

La conjugació verbal més confusa es troba en frases tan perilloses com *m'agrades* o *me gustas*. Fins i tot després de viure a Andorra més de vint anys, encara he de consultar amb els meus amics locals per assegurar-me que els faig servir correctament. Si no, les coses resultaran bastant incòmodes, perquè la frase "m'agrades" pot resultar "t'agrado". Com a dona amb dos fills i una família feliç, intento molt evitar aquest malentès.

Igual que tota la resta, la pràctica fa la perfecció. Amb la meua determinació i el meu descarat caràcter, vaig parlar amb tothom que pogués tolerar el meu català amb accent xinès i conjugació verbal desordenada. El seu continu encoratjament i elogis sense reserves em van fer molt més fàcil integrar-me a la vida local i guanyar-me molta confiança malgrat ser immigrant.

- Aquesta és la nostra escola bressol i primària

Quan la meua filla gran va arribar a l'edat per anar al jardí d'infants, el meu marit i jo vam anar a visitar el del nostre poble. El meu marit em va assenyalar un edifici de fusta de dos pisos amb un petit jardí. I li vaig preguntar: "Estàs fent broma? És aquesta la guarderia? Un edifici de només dues plantes?" Em va assegurar que així era. Li vaig dir que no podia ser el jardí d'infants. Per a mi era una casa de joguines per a la Blancaneus i els seus 7 amics més estimats. I el meu xoc no es va aturar al parvulari. Uns metres més enllà hi havia l'escola primària andorrana, amb 150 estudiants de 3 a 12 anys. Sabia que Canillo era un poble petit. Per tant, ja em vaig preparar per a instal·lacions escolars de menor escala. No obstant això, només 150 estudiants estava completament fora de la meua imaginació.

Vaig néixer en una família que treballava en una empresa xinesa d'aviació amb 30.000 empleats i 70.000 familiars. La pròpia empresa funciona com una petita societat amb totes les instal·lacions necessàries des del primer dia fins al darrer. La meua escola primària tenia al voltant de 6.000 estudiants des dels 6 anys fins als 11 i 250 professors amb una superfície superior als 30.000 metres quadrats.

Quan alguns pares em van expressar les seves preocupacions pel fet que els nens es traslladessin de l'escola primària andorrana de Canillo a l'escola secundària d'Encamp, on hi ha al voltant de 500 estudiants, normalment els posava un exemple de la meua escola, on cada any escolar tenien 1.200 alumnes separats en 20 classes amb més de 60 alumnes per classe.

La gran diversitat de la mida de l'escola va ser la primera vegada que em vaig adonar clarament que Andorra és una nació petita en comparació amb la Xina.

- La pausa per al cafè és legal

La meua experiència laboral a la Xina va començar amb uns quants anys en empreses locals xineses i després alguns anys en empreses multinacionals estrangeres a la Xina. Llevat que la

moneda salarial hagués canviat del yuan xinès a dòlars nord-americans, el calendari de treball era molt similar. Durant 8 hores, ens concentràvem en la nostra feina, reunions o consultes d'informació amb altres companys. En empreses multinacionals hi havia cuina amb tots els electrodomèstics necessaris per a empleats locals xinesos i col·legues estrangers. Normalment, al matí, es veia com la gent prenia una tassa de cafè a la cuina i després se la bevia al despatx. Poques vegades veies un grup de gent asseguda o xerrant a la cuina, excepte les pauses per dinar.

Quan els meus companys d'Andorra em van demanar de sortir de l'oficina per fer una pausa cafè cap a les 11.00, vaig pensar que alguna cosa anava malament. No obstant això, quan vaig veure la seva expressió natural, em vaig adonar que la meua percepció no estava ben encaminada. Durant la meua primera pausa per prendre un cafè a la meua vida professional, em van dir que la pausa per al cafè després de certes hores de treball contínues era un dret legal per a alguns membres del sindicat. Els drets humans i el poder de la unió no eren conceptes abstractes sinó coses reals i tangibles. Al cap d'un temps, em van agradar molt els petits esdeveniments socials i la relaxant pausa per al cafè.

Durant els meus vint anys a l'estranger a Amèrica del Nord i Europa, em vaig adaptar contínuament a la vida local fins a cert punt. Em vaig desconcertar. Vaig aprendre. I vaig créixer. Per tant, vaig criticar. Vaig participar. I vaig suggerir. Vaig aprendre a apreciar totes les diversitats entre cultures. Ara cada cop veig més semblances que diferències entre nosaltres. Segons una profunda frase d'un dels meus amics: "Finalment, som els mateixos. Tots som éssers humans."

Yuhong Ai,
economista